

18. IV. 1934

Poprečna v gotovini plačana

ŠTEVILKA 4

LETNIK XXXV

NARODNI GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1934

VSEBINA: Naše zadrugištvo in zakonodajstvo. — Resolucije Glavne Zadrugne Zveze. — Banovinski davki, takse in doklade. — Varujmo davčno prostost. — Razmerje nemškega narodnega socializma do konzumnih zadrug. — Žedrugištvo ali revolucija? — Zvezine objave. —

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4., I. 1934.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Glavna skupština Gospodarskega društva u Aleksandrovu otok Krk, r. z. n. o. j., održavati će se dne 27. maja 1934. u pola 16 sati u društvenim prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. čitanje revizijskog izvještaja. 3. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 4. čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1933. 5. izbor jednog člana upravnog odbora prema pravilima. 6. izbor nadzornog odbora. 7. eventualia.

Glavna skupština Seoske blagajne za štednju i zajmove u Aleksandrovu, otok Krk, r. z. n. n. j., održavati će se dne 6. maja 1934. u pola 16 sati u društvenim prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika posljednje glavne skupštine. 2. čitanje revizijskog izvještaja. 3. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 4. čitanje i odobrenje računskog zaključka za godinu 1933. 5. izbor nadzornog odbora. 6. eventualia.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice za blejski kot na Bledu, r. z. z. n. z., se bo vršil v četrtek dne 17. maja 1934 ob 4. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo o reviziji. 3. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 4. potrjenje rač. zaključka za l. 1933. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobropoljah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne v zadrugnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1933. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dobrničah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za l. 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. dovoljenje brezobrestnega posojila. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Dobrničah, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 29. aprila 1934 ob pol 4. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje račun. zaključka za l. 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Redovita godišnja glavna skupština Zadrug za štednju i zajmove u Dol. Vidovcu, r. z. s. n. j., održavati će se 22. aprila 1934 u 3 sati posle

podne u Zadrugnim prostorijama. Dnevni red: 1. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 2. odobrenje računskog zaključka za god. 1933. 3. izbor dviju člana upravnog odbora. 4. čitanje poročila o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Mlekarske zadrug v Goričah, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 15. aprila 1934 po sv. maši v sobi poleg mlekarne. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. sprememba pravil. 4. sprejetje računskega zaključka za leto 1933. 5. slučajnosti.

Občni zbor Stavbne zadrug Goričane v Preski, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 32. aprila 1934 v društvenem domu ob 11. uri popoldne. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske posojilnice v Kočevju, r. z. z. n. z., se bo vršil 23. aprila 1934 ob 2. uri popoldne v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka za l. 1933. 3. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Križevcih Prekmurje, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. maja 1934 ob pol 11. uri v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Komendi, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 6. maja 1934 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 5. sprememba pravil. 6. volitev načelstva in nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Laškem, r. z. z. n. z., se bo vršil v ponedeljek dne 30. aprila 1934 ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih v kaplaniji. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Obče koristne stavbene zadrug Ljudski dom v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 26. aprila 1934 ob 6. uri zvečer v poslovnem prostoru Ljudskega doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za l. 1933. 4. slučajnosti.

Občni zbor Osrednjih mlekar v Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil 24. aprila 1934 ob pol 12. uri v prostorih Zadrugne zveze. Dnevni red: 1. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 2. odobritev rač. zaključka za l. 1933. 3. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12-50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Naše zadružništvo in zakonodajstvo.

V nedeljo dne 25. marca t. l. je imela Glavna Zadružna Zveza svoj letošnji zadružni kongres v Belgradu, na katerem je med drugimi referenti nastopil tudi dr. J. Basaj, ki je razpravljal o razmerju zadružništva do zakonodajstva. Zemljoradniška zadruga poroča o tem sledeče:

Razmerju med zakonodajstvom in zadružništvom je treba posvečati večjo pažnjo. Iz teh razlogov je potrebno, da ima zadružništvo v svojih osrednjih ustanovah vsaj toliko moč, kakor jo imajo drugi gospodarski krogi, ker je zadružništvo najbolj priroden zaščitnik kmetijskih interesov.

Težave s posredovalci. Omenjajoč vpliv krize na kmetijstvo je poročevalec izrazil nado, da je kriza samo začasnega značaja, da pa so trajne težave s posredovalci, t. j. z ljudmi, ki smatrajo, da jim po rojstvu ali po nekih posebnih trgovskih zmožnostih pripada pravica, da kmet izključno preko njih nabavlja vse, česar potrebuje in preko njih prodaja vse svoje proizvode. Ako pride kmet v neprilike, se mora pri njih zadolžiti, in to po oderuških obrestih. Navzlic navidezni gospodarski svobodi je kmetovalec v takih razmerah odvisen od posredovalca in oderuha. Vsako gibanje, ki želi selu dobro, mora nuditi pomoč zadružništvu, a sredstvo, s katerim mu je treba v prvi vrsti omogočiti svoboden razvoj, je zadružno zakono-

dajstvo. Od tod potreba, da se predloži zadružni zakon, ki je v načrtu. Bodoči zadružni zakon je treba izdelati v soglasju z zadružnimi organizacijami in v smislu zadnjega sklepa v Novem Sadu.

Osnovno načelo zakona mora biti, da je snovanje zadrug svobodno in da ni podvrženo nobenemu predhodnemu odobrenju. Zadruga so dolžne, da se včlanijo v revizijske zveze v interesu zdravega zadružnega poslovanja. Isto tako je treba v zakonu točno opredeliti vpliv upravnih oblasti na delo zadrug, da bi zadruga ne bile izpostavljene političnim vplivom. Pri tem je treba vpoštovati podeljevanje podpor in povlastic za zadružništvo, kar je treba vsestransko proučiti tako glede podpor kakor tudi glede oprostitve davkov, taks in trošarine. Ako zadružništvo, kot najvažnejše socialno gibanje, dobi dober temelj, se more pričakovati, da bo ustrezalo svojim visokim namenom.

Pogrešno izvajanje obrtnega zakona. Poročevalec se dotakne težav, na katere zadeva zadružništvo pri pogrešni uporabi obrtnega zakona, navajajoč celo vrsto primerov za svojo trditev. Bili so slučajji, ko je sresko načelstvo zaprlo lokal zadruga, češ da zadruga nima obrtnega dovoljenja. Obrtni zakon pa izrečno pravi, da se njegovi predpisi ne uporabljajo pri gospodarskih zadrugah, ki poslujejo samo s člani.

Zadruga so izpostavljene prostim denunciacijam trgovcev, ki so brez podlage. Kako daleč se je prišlo v napačnem tolmačenju zakona, naj služi za vzgled slučaj, da je morala Zadruga zveza za neko članico vložiti pritožbo proti banski upravi, ki je zahtevala, da mlekarska zadruga nabavlja mleko izključno od svojih članov in da to mleko, oziroma iz njega napravljene proizvode prodaja le istim svojim članom. Ako tako ne posluje, je treba, da ima obrtno dovoljenje.

Obdavčevanje. Še bolj značilno je davčno zakonodajstvo. Davčni zakoni se dostikrat menjavajo po potrebah državnih financ. To menjavanje pomenja za zadruga veliko nesigurnost v poslovanju. Poznavanje vseh davčnih zakonov, predpisov, postopkov itd. zahteva obsežno strokovno finančno znanje. Celo pravniki se težko spoznajo v predpisih o davkih in taksah. Ali se morejo upravni odbori naših zadrug uspešno braniti proti strogi davčni praksi, ko ti kmetovalci poleg brige za svoje imetje in za svojo družino edino iz požrtvovalnosti izvršujejo odgovorne dolžnosti v zadrugi? Obramba zadrugištva napram neprimerni davčni praksi je neravna borba in je že naprej jasno, da bo v tej borbi podlegla zadruga.

Pogoste premembe v davčnih zakonih povzročajo še večje zmede v zadrugištvu kakor jih ustvarja obrtni zakon. Mnogi pojmi in odredbe često niso dovolj jasni za davčne organe. Ti nepotrebni nesporazumi se še povečavajo z akcijo trgovcev in posredovalcev proti interesom kmečkih zadrugarjev.

Oprostitev davkov. Zakon o neposrednih davkih iz l. 1928, s katerim se je izenačilo zakonodajstvo za celo državo, je obsegal za zadruga davčne olajšave ob strogih pogojih. Poleg oprostitve zgradarine za prostore, katerih se zadruga poslužuje v lastni zgradbi in poleg nižje stopnje za rentni davek na hranilne vloge pri kreditnih zadru-

gah je bilo najvažnejše osvobojenje od družbenega davka. To osvobojenje se je priznavalo samo, ako 1) zadruga ne deli dobička, 2) ne daje odbornikom tantijem in 3) ako nikakor in nikoli ne deli rezervnega zaklada med člane.

Čeprav je bil zakon jasen, je bila davčna praksa drugačna. Imeli smo mnogo slučajev, da so davčne oblasti predpisovale družbeni davek, češ da zadruga posluje z nečlani ter da ne izpolnjuje z zakonom predpisanih pogojev za osvobojenje. V drugih slučajih se je trdilo, da zadruga deli dobiček, ako je zadruga tu in tam dala kako vsoto v občekoristne namene in se zato zadrugi ni priznala prostost od družbenega davka. Zopet so bile potrebne pritožbe pri upravnem sodišču ali pri državnem svetu, da se ugotovi, da so neosnovani razlogi davčnih oblasti za obdavčenje, odnosno za odklonitev davčne prostosti.

Z zakonom od 18. februarja 1934 se niso samo številčno pomnožili pogoji za davčno oproščenje, ampak so postavljeni taki novi pogoji, da bo skoraj vsaka zadruga lahko izgubila davčno oprostitve, ako bodo trgovci vbodoče ohranili nasproti zadrugištvu dosedanje naklonjenost. Ti pogoji so: 1) da zadruga posluje izključno s člani, 2) da ne prodajajo alkoholnih pijač in 3) da ne prodajajo luksuznih predmetov.

Dasiravno v bistvu nismo proti tem pogojem, vendar jih v današnjih razmerah odklanjamo iz razloga, ker so plod dolgotrajnega prizadevanja trgovcev proti zadrugam, ker se odvzema zadrugam davčna oprostitve ravno v dobi, ko je kmetijstvo v najtežji krizi in je kmetu podpora zadruga najbolj potrebna.

Postavimo načelno vprašanje: kaj je prav za prav davčna oprostitve zadrug? Ako kmetovalec prodaja mleko, za ta primer ne plača davka. On je za vse proizvode, kolikor jih

porabi doma in kolikor jih proda, že obdavčen z zemljarino. Ako več kmetovalcev v zadružni zajednici, t. j. potom mlekarске zadruga prodajajo mleko, ni nobenega razloga, da se obdavči ta zajednica. Ali je treba, da naj bo davek kazen za primerno organizacijo prodaje kmetijskih pridelkov ali za skupno predelavo v zadružni mlekarni? Ali je potrebno obdavčevati vinogradniške zadruga zaradi tega, ker so vinogradniku pomogle, da pride do boljšega produkta, do organizacije prodaje in do višje cene?

Ako kmet nabavlja blago za dom in gospodinjstvo pri trgovcu, ni dolžan, da plača od tega katerikoli davek. Ako več kmetov v zadružni zajednici nabavlja blago za isti namen, ali je potem potrebno, da to združenje plača davek od skupne nabavke? Morda zato, ker so se kmetovalci predrznili, da skupno nabavljajo blago direktno od veletrgovcev ali tovarnarjev, ker so se hoteli znebiti dragega posrednika, ker so našli način in sredstvo, da potom zadruga cenejše nabavljajo, kakor so nabavljali preko trgovcev?

V čem obstoji prihranek? Pri drugih kakršnekoli oblike ne more biti niti najmanje govora o dobičku, nego samo o prihranku, ako zadržniki potom zadruga cenejše nabavljajo blago, ali ako potom zadruga dražje prodajajo svoje proizvode, kakor bi to mogel storiti vsak za sebe. Zadruga ni sama sebi namen, da bi kot neka pravna oseba zbiralala za sebe zaslužke, ampak je zadruga namenjena članom, da potom zadruga cenejše nabavljajo, dražje prodajajo, dobivajo cenejši kredit ali boljše pogoje za svojo delovno moč.

Zadružno načelo je, da pripada prihranek članom, ali ako zadruga članom ne vrača vsega prihranka, da gre ta prihranek v nerazdeljivo zadružno imovino, v zadružni sklad, ki je strogo vezan že po namenu zadruga, da kot lasten neobrestljiv zadružni

kapital podpira bolje izvajanje zadružnih ciljev. Prihranek zadruga ni enak prihranku trgovca, ki pomenja prirastek njegove zasebne imovine. Prihranek zadruga je v razmerah kapitalističnega gospodarstva neobhodno potreben činitelj za ostvarjanje zadružnih namenov. Višek, ki so ga člani pustili zadrugi, dasi bi imeli pravico do njega bodisi v obliki nižje cene za nabavljeno blago, bodisi v obliki višje cene za vnovčene proizvode, ta višek se ne more in ne sme obdavčiti. Ko je kmetovalec dosegel potom zadruga pravično ceno za svoj proizvod, se ne sme ta prodaja obdavčiti ponovno, ker je že obdavčena z zemljiškim davkom.

Že dosedanji predpisi davčne zakonodaje so odredjali, da mora ves poslovni prebitek, ki so ga člani pustili zadrugi, priti v celoti v rezervni fond in postati nedeljiva svojina zadruga. Tudi ako zadruga prestane, se ta fond ne sme deliti med člane, kojih prihranek predstavlja, ampak je treba, da se porabi izključno v oče koristne svrhe. Kje je torej tukaj ekonomski ali socialni, ali ako hočete, moralni razlog, da se prihranek malega človeka obdavčuje v toliki meri in ob času, ko je ta človek najbolj izpostavljen udarcem krize in ko vsakdo ve, da se s tem denarjem ne bo mogel reševati problem državnih financ?

Ali kdo bi utegnil ugovarjati: „Davčna oprostitev vam ostane, ako poleg starih pogojev izpolnujete tudi nove pogoje. Davek naj obremenjuje samo one zadruga, ki poslujejo z nečlani, ker se take zadruga ne razlikujejo od trgovcev, ki delajo za profit.“

Načelo zadruga je, da posluje s člani. Člani so jo osnovali zbog potrebe skupnega dela in zadruga dela s člani. Poslovanje z nečlani ne pomenja nič več kakor izjemo, ki potrjuje pravilo. Iz take izjeme, ki se more pripetiti v poslovanju vsake zadruga,

iz slučajnega posla z nečlani, se nudi po novih davčnih predpisih trgovcu orožje, s katerim naj ubija zadružništvo.

Kaj pomenja zahteva, da mora vsaka zadruga omejiti svoje poslovanje izključno na člane, ni vedno jasno. Kreditna zadruga mora dajati posojila samo svojim članom. Kadar član-dolжник ne more plačati, stopi porok na njegovo mesto kot dolжник nasproti zadrugi. Pa bo davčna oblast takoj ugotovila, da dela zadruga z nečlani. Produktivna zadruga ima včlanjene vse v zadrugi zaposlene delavce, ali ne morejo biti včlanjeni vajenci, ker niso polnoletni. Takoj bo davčna oblast ugotovila, da mora produktivna zadruga izgubiti davčno prostost, ker da dela z nečlani. Skoro vse kmetijske zadruge so mešanega tipa za nabavljanje in vnovčevanje. Velika verjetnost obstoji, da bo davčna oblast takim zadrugam ugotovila, da poslujejo z nečlani in da nimajo pravice do oprostitve.

Večkrat se je povdarjalo, da je občna gospodarska kriza najhujše pogodila ravno kmetovalca in da so vsled krize kmetovalca prišli v krizo tudi vsi ostali stanovi, pri katerih so gospodarstvo in prosperiteta odvisni od gospodarstva in prosperitete kmetovalca.

Ob več prilikah, osobito ob priliki razprave o zakonu o zaščiti kmeta se je podčrtavalo, da je treba kmeta zaščititi za vsako ceno. Zavoljo tega ne moremo razumeti, da se ob času te občne krize pripravlja tako težka obremenitev za zadružništvo, ki predstavlja najmočnejšo moralno in gospodarsko pomoč za kmeta.

V poslednjem delu svojega referata se je poročevalec baval o vprašanju trošarinskih in monopolskih predmetov. Mnenja je, da je treba monopolske predmete dajati vsakomur, kdor jih zahteva. Neprimerno je, da so zadružniki primorani te predmete nabavljati pri trgovcih. Vprašanje luksuznih predmetov, ki so zadrugam zabranjeni, a ako jih imajo, izgube pravico do davčne oprostitve, je treba vsestransko proučiti v korist napredka zadrug. Dasiravno še ni objavljen seznam luksuznih predmetov, je treba iz njega prezpogojno brisati vse najpotrebnejše higijenske potrebščine naroda (milo, ščetke za zobe itd.).

V interesu vseh gospodarskih, socialnih in kulturnih namenov zadružništva je referent ob koncu svojega poročila apeliral na vse pristojne faktorje, da s primernimi zakonodajnimi odredbami podpirajo državotvorno delo zadružništva.

Resolucije Glavne Zadružne Zveze.

Na III. kongresu Glavne zadružne zveze v Belgradu dne 25. marca t. l. so bile sprejete te-le resolucije:

I.

Kongres Glavne zadružne zveze ugotavlja, da so težko kmetijsko krizo v naši državi poslabšali ukrepi, ki so bili naperjeni proti kmetijskemu proizvodanju in zadružništvu. Posledica tega je popolna neorganiziranost kmetijstva, ki ne more vedno zadovoljiti niti inozemskih, niti domačih trgov.

Zato je kongres soglasno tega mnenja, da je za reševanje kmetijske krize treba nujno ukreniti tole:

1. Izvršiti organizacijo načrtnega kmetijstva ter mu omogočiti sredstva za proizvodnjo pod pogoji, katere more kmetijstvo danes prenašati. Varstvo industrijskih proizvodov ne sme biti na škodo kmetovalcev-proizvajalcev, niti na škodo kmetovalcev-konsumentov.

2. Zadružništvo je edina gospodarska

organizacija, s katero je mogoče rešiti težko kmetijsko krizo.

3. Vse zadružništvo mora biti deležno enakega ravnanja ter eno ne sme imeti pravic na škodo drugega. Edinost je izražena v Glavni zadružni zvezi, a en zadružni zakon naj omogoči nadaljni razvoj svobodnega zadružništva.

4. Zadružništvo mora biti deležno onih kreditov, katerih je deležna industrija in trgovina pri državnih in pooblaščenih denarnih zavodih.

5. Interesi države so istovetni z interesi kmetov. Od njihovega položaja je odvisna bodoča usoda države.

II.

1. Kmetijske zadruge so združenja kmetov posebne vrste in pomenijo organizirano celoto kmetov-dolžnikov in kmetov-upnikov. Zato bi bilo potrebno z uredbo o zaščiti kmetov, katera je zaščitila posameznega kmeta, izvzeti tudi kmetijske zadruge od odredb te uredbe. To je tembolj potrebno, ker vsa sredstva, ki jih imajo kmetijske zadruge, skoraj izključno izvirajo od samih kmetov ter vse izgube kmetijskih zadrug končno padajo zopet na samega kmeta.

2. Z ozirom na posebni značaj kreditnih zadrug je treba iz odst. 11 čl. 3 uredbe o zaščiti kmetov izvzeti vse kreditne zadruge od dolžnosti bonificiranja 2% za odplačilo dolgov, naprjenih pred časom njihove zapadlosti, ker bi v nasprotnem slučaju izgube zadrug, ki bi nastale vsled bonifikacije 2%, morali nazadnje vendarle nositi sami kmetje-dolžniki, ki so člani zadruge.

3. Ako se pa zadruge ne bi oprostile dolžnosti zgoraj omenjenega bonificiranja, se naproša kraljevska vlada, da Glavni zadružni zvezi da sredstev, iz katerih bi se v okrilju Glavne zadružne zveze ustanovil fond za pokritje izgub zadrug, nastalih vsled bo-

nificiranja za odplačila dolgov, ki so nastali pred časom njihove zapadlosti.

4. Sredstva, ki jih določa čl. 6 uredbe o zaščiti kmetijskih zadrug in njihovih zvez za ustanovitev sanacijskega fonda, ne morejo v zadostni meri služiti nameravanemu namenu. Zato je potrebno, da kraljevska vlada dobi način, kako naj v ta fond dotira iz državnih sredstev primerne prispevke, ki bi bili vsaj tako veliki kakor prispevki same zadružne organizacije.

III.

1. Različnost in neenakost zadružne zakonodaje v naši državi nalaga najbolj perečo potrebo, da bi se s čim ožjim sodelovanjem z našim zadružništvom sklenil enoten zakon o gospodarskih zadrugah, kateri naj našemu zadružništvu omogoči nemoteno delovanje in svobodni razvoj.

2. Zaradi obrtnega zakona vnovič zahtevamo njegovo revizijo v tem smislu, naj se ozira na temeljne lastnosti zadruge, ki je posebne vrste gospodarska oblika, katera ne teži za dobičkom; zato tudi ta zakon ne sme postopati z zadrugo kot s trgovskim podjetjem. Zadruge je treba posebno osvoboditi varuštva prisilnih trgovskih združenj, med drugim tudi zaradi nasprotujočih si interesov trgovcev in zadrug. Vse upravno postopanje, katero po sedanjem obrtnem zakonu opravljajo tudi za zadruge prisilna trgovska združenja ter trgovske obrtne in industrijske zbornice, je ob reviziji tega zakona treba izročiti v področje zadružnim zvezam, katere so tudi stvarne in zakonite predstavnice zadrug. Glavna zadružna zveza je na merodajna mesta že poslala svoje izdelane predloge za revizijo obrtnega zakona; ti predlogi so opravičeni minimum zahtev našega zadružništva.

3. Zadruge kot ustanove za medsebojno pomoč gospodarsko in socialno najšibkejših

družabnih slojev imajo pravico, da se njihovo delovanje olajša z davčnimi, taksnimi in poštnimi olajšavami. Z zakonom o spremembah zakona o neposrednih davkih so za oprostitev zadrug od društvenega davka postavljeni taki pogoji, da skoro vse zadruge prav lahko morejo za vedno izgubiti oprostitev od tega davka tudi ob najmanj strogi davčni praksi; saj že slučajna in nenameravana prodaja blaga kakemu nečlanu ali slučajna prodaja kakega predmeta, ki je v seznamu luksuznih predmetov, ima za posledico trajno izgubo davčne oprostitve. Ta položaj že sam na sebi zahteva spremembo, da se določbe zakona o neposrednih davkih soglasno z vsebino in naravo zadružnega delovanja.

4. Zakon o neposrednih davkih ima določbe, ki si med seboj nasprotujejo. Trije temeljni člani zakona o neposrednih davkih, ki govorijo o neobdavčevanju in o obdavčevanju zadrug, so: čl. 76, 84 in 86. — Medtem ko čl. 76 izrecno pravi: da so vse zadruge in njihove zveze davka oproščene, ako ne razdeljujejo dobička, ne izplačujejo tantiem ter se njihove rezerve nikdar ne morejo razdeliti; medtem ko se v čl. 84 določa, da pri zadrugah, katere del dobička ali ves dobiček po svojih pravilih razdele med člane v sorazmerju s kupovanjem, ta dobiček ne spada pod davek, če se na ta način deli; — pa istočasno čl. 86 pravi, da davek na dobiček podjetij, ki so obvezana račune javno polagati, plačajo od dobička zadruge iz čl. 84 10%. — Ker davčni organi seveda ne poznajo vedno namenov zadružništva, bi bilo

potrebno in koristno, da bi minister financ o priliki z razpisom opozoril davčne oblasti na čl. 76 in 84 in da se 10% davek ima razumeti samo za tiste zadruge, katere nimajo pogojev iz čl. 76 in 84, s katerima so zadruge oproščene davka.

5. Okrožni urad v Novem Sadu je razglasil, da morajo člani obrtnih proizvodnih zadrug biti zavarovani pri Okrožnem uradu kot navadni delavci. Mi pa mislimo, da s proizvodnimi zadrugami delavci postanejo lastni delodajalci, ker so istočasno delavci in delodajalci; niso pa več najeti delavci ter kot taki ne spadajo več pod predpise, ki veljajo za najete delavce. Minister za socialno politiko se je pridružil mnenju urada za zavarovanje delavcev. Tako tolmačenje je po našem mnenju napačno in zato prosimo da se izda meritorna rešitev, ker to stvar različne uredbe različno tolmačijo. Člani takih zadrug so tudi zadružniki in sicer s stvarnega in pravnega stališča. Zato jih je treba tudi za take smatrati ter ne za najete delavce.

6. V zakonu o spremembah taksnega zakona je določeno, da morajo denarni zavodi predlagati monopolizirane obračune. Zadružne organizacije so od finančnega ministrstva prosile pojasnila, ali ti predpisi veljajo tudi za zadruge. Ustno je v ministrstvu financ bilo povedano, da ta določila za zadruge ne veljajo, pač pa posamezne davčne oblasti čisto drugače postopajo. Zato je nujno potrebno, da se o tem izda meritorna rešitev, da se zakon na ta način ne bo izvrševal tako različno.

Banovinski davki, takse in doklade.

V pokritje potrebščin dravske banovine se v proračunskem letu 1934/35 pobirajo izza 1. aprila 1934 sledeče banovinske davščine:

1. občna banovinska doklada k vsem dr-

žavnim neposrednim davkom v izmeri 35%;

2. nadomestna cestna doklada z iznosu 25% na vse neposredne davke;

3. zdravstvena doklada po § 17 zakona

o zdravstvenih občinah v iznosu 10% na vse državne neposredne davke;

4. banovinska trošarina na alkoholne pijače in sicer: a) na pivo 60 Din od hl; 3) na esence, ekstrakte in eterska olja z alkoholom 400 Din od 100 kg; c) na liker, rum, konjak in špirit 5 Din od hl.

5. trošarina na ogljikovo kislino, ki znaša od 1 kg: a) 5 Din za proizvodnjo brezalkoholnih pijač, b) 2·50 Din za ostale namene.

Trošarina na umetne brezalkoholne pijače, napravljene v dravski banovini, brez dodatka ogljikove kisline znaša 0·10 Din od vsakega decilitra vsebine. Brezalkoholne pijače, ki so napravljene brez dodatka kemikalij, so trošarine proste. Umetne brezalkoholne pijače, uvožene v območju dravske banovine, so zavezane trošarini v znesku 0·10 Din od vsakega decilitra vsebine.

6. trošarina na mineralne vode znaša pri steklenicah izpod 1 litra vsebine 0·20 Din, pri steklenicah od 1 do 2 litrov vsebine 0·30 Din, pri večjih steklenicah pa 0·20 Din od vsakega začetega litra vsebine. Na mineralne vode, ki se proizvedejo in potrošijo v dravski banovini, plačujejo trošarino proizvozniki sami na ta način, da nalepijo na steklenice ustrezni banovinski trošarinski znak;

7. trošarina na očetno kislino znaša 3 dinarje od 1 kg 100% jakosti;

8. trošarina na kvas se pobira v iznosu 2 Din od 1 kg;

9. trošarina na pnevmatiko znaša pri motorjih brez prikolice 100 Din, s prikolico 150 dinarjev, pri ostalih motornih vozilih pa 100% banovinske davščine na motorna vozila;

10. trošarina na bencin se pobira kot banovinska doklada na državno trošarino in znaša 100 Din na 100 kg tekočine;

11. trošarina na konsum električnega toka znaša: a) za tok, ki se porabi za razsvetljavo, 15 par od kilovatne ure pri netto

ceni toka do 6 Din za kilovatno uro in 10 par pri netto ceni nad 6 Din za kilovatno uro. Za tok, ki se rabi za razsvetljavo industrijskih obratovališč, znaša banovinska trošarina 10 par od kilovatne ure ne glede na ceno toka; b) za pogon in za aprate: 1·5 pare od kilovatne ure. Podjetja, ki dobavljajo tok neposredno konsumentom, morajo do konca meseca januarja vsakega leta predložiti banski upravi sumaren izkaz o toku, porabljenem v prejšnjem letu za posamezne namene;

12. trošarina na premog znaša za tono: a) pri rjavem premogu: 1) od kosovca 10 dinarjev, 2) od kockovca in rovnega premoga 7 Din, 3) od orehovca 5 Din; b) pri črnem premogu: 1) od kosovca 12 Din, 2) od kockovca 9 Din, 3) od orehovca 6 Din; 4) od zdroba in prahu 4 Din; c) pri lignitu: 1) od velikih komadov 5 Din, 2) od manjših komadov 2·50 Din, 3) od zdroba in prahu 1 Din; č) pri koksu 20 Din; d) pri briketu 3 Din več kot na premog one vrste, iz katerega je napravljen.

13. banovinska davščina na plesne prireditve in podaljšavo policijske ure;

14. 40% doklada k državni taksi na vstopnice in 4% taksa od vrednosti kinematografskih vstopnic;

15. taksa za sečnjo gozdov znaša 2% od prodajne cene lesa ali od vrednosti posekanega lesa, namenjenega za prodajo. Če izkupiček za posekani les v enem koledarskem letu ne presega zneska 10.000 Din, se ta taksa ne plačuje; prav tako se taksa ne plačuje, če poseka lastnik les za lastno porabo;

19. taksa na lovske karte;

17. taksa na zakupnino lovišč in ribolovov;

18. taksa na živinske potne liste znaša: a) za drobnico 1 Din od komada, toda največ 3 Din; b) za posamezno veliko žival 3 Din;

19. taksa na šoferske legitimacije;
20. taksa od prenosa nepremičnin znaša 1.5 % od vrednosti nepremičnin, ki služi za podlago odmeri državne takse. Od prenosov nepremičnin, ki postanejo, oziroma ostanejo predmet dopolnilne prenosne takse, se ta taksa ne pobira.

21. doklada k dopolnilni prenosni taksi; ta doklada znaša 100 %;

22. banovinska davščina na šmarnico v iznosu 0.15 Din od vsakega trsa;

23. davščina na motorna vozila;

24. taksa za pooblastitve in dovolitve (obrtne liste in koncesije) po zakonu o obrtih, ki se pobira kot doklada na državno takso in znaša 100 % državne takse;

25. taksa na zavarovalne premije; vse zavarovalnice plačajo to takso v iznosu 1 % od vseh plačanih kosmatih zavarovalnin;

26. davščina na dediščine; na državno osnovno takso od dediščin se pobira banovinska doklada v iznosu 20 %. Pri dediščinah, ki so po čl. 6 točka 5 zakona o taksah oproščene državne takse, se pobira samostojna banovinska taksa v višini: a) 1 % od čistega pripadka na 20.000 do všteti 50.000 dinarjev; b) 2 % od čistega pripadka nad 50.000 Din. Osebe, ki plačajo od svojega dedinskega pripadka že banovinsko prenosno takso ali dopolnilno takso, ne plačujejo te davščine;

27. prispevek avtobusnih podjetij za prekomerno uporabo cest.

Zoper odmero banovinskih davščin je dopustna pritožba na bansko upravo v 15 dneh, ko je bila odmera priobčena davčnemu zavezancu pismo ali ustmeno.

Dr. J. Basaj:

Varujmo davčno prostost!

Zadnje spremembe zakona o neposrednih davkih so v svojem § 11 ostro zadele dosedanje davčno prostost, ki jo je po zakonu uživalo združništvo. Prostost družbenega davka ne pomeni samo to, da zadrugam ni treba nositi prav znatnih davčnih bremen, ampak tudi to, da se zadrugam ni treba boriti z davčnimi oblastmi za to, koliko naj vsako leto znašajo ta davčna bremenja.

Tu se ne bomo spuščali v načelno razmotrivanje in dokazovanje, da imajo zadruge do davčne prostosti pravico, da to torej ni nobena milost za združništvo, noben privilegij. O tem smo razpravljali že ob drugi priliki in na drugem mestu. Tu hočemo navesti le par razlogov, ki odločno govorijo za to, da morajo zadruge v sedanjih razmerah za vsako ceno in magari z velikimi žrtvami čuvati dosedanje davčno prostost.

Čujemo namreč od mnogih zadrugarjev, da so novo postavljeni pogoji za davčno prostost tako težki, da v danih razmerah bolj kaže žrtvovati davčno prostost, kakor pa poleg starih izpolnjevati še nove trde pogoje za prostost družbenega davka. Navidez izgleda res tako. Toda po stvarnem razmotrivanju razmer, kakršne so danes, vendar mislimo, da se bodo zadruge odločile za naše stališče in vzele nase izpolnjevanje novih pogojev za davčno prostost kljub žrtvam, ki so s tem združene.

Govorimo konkretno! Novi pogoji za davčno prostost so sedaj ti, da mora zadruga **poslovati le s člani**, da **ne prodaja alkoholnih pijače niti luksuznih predmetov**. Poslovanje s člani je združno načelo, katerega smo se že dosedaj držali. V stvari gre pri tem pogoju izključno le za to, da budno pazimo, da nam preprijazni trgovci ne utihotapijo ob kaki priliki v združno poslovalnico kakega nečlana in o tem takoj

napravijo ovadbo na pristojno mesto. Tega se moremo ubraniti s tem, da strogo pazimo, da uvedemo ali članske knjižice ali članske legitimacije in le proti predložitvi knjižice ali legitimacije izdajamo blago. Pri zadrugah majhnega obsega pa niti tega ne bo potreba.

Težje je z drugim pogojem, da zadruga ne sme prodajati alkoholnih pijač, vsaj za nekatere zadruge. Mislimo da to žrtev za davčno prostost moremo in moramo prinesti. Neglede na načelno stališče, da je res težko v časih težke gospodarske krize zagovarjati prodajo alkoholnih pijač v zadrugi, je tudi praktično za zadrugo in za zadrugarje v današnjih časih potrebno, da s prodajo alkoholnih pijač v zadrugi prenehamo. Torej je tu tehten razlog, da držimo drugi pogoj.

Tretji pogoj je itak zaenkrat odložen do novega leta, tako da momentano v praksi moremo računati le z dvema novima pogojema za davčno prostost.

Poudarjamo, da je treba čuvati davčno prostost, ker če jo zadruga **sedaj izgubi**,

jo izgubi po besedilu zakona za vselej. Še bolj pa poudarjamo to, da se zadruge ne smejo podajati v nevarno borbo z davčnimi oblastmi, v kateri gotovo podležejo. Prej se je govorilo, da je naš davčni zakon v svojih zahtevah strog, dočim je bila davčna praksa mila. Sedaj se upravičeno trdi, da se je strogemu davčnemu zakonu pridružila še strožja davčna praksa. In radi tega ne moremo dovolj poudariti, da za vsako ceno čuvajmo prostost družbenega davka.

Toda tudi tu velja pregovor: „Ni pravila brez izjeme“. So namreč zadruge, pri katerih se je nabralo toliko tehtnih razlogov proti stališču, ki ga zastopamo zgoraj, da takim zadrugam z ozirom na teže razmer ne kaže drugo, kot da sprejmejo dolžnost plačevanja družbenega davka kot manjše zlo ali manjšo žrtev v primeri z žrtvami, katere bi morala zadruga doprinesati, če bi si hotela varovati davčno prostost. Toda kot rečeno, to so le izjeme, ki potrjujejo pravilnost od nas postavljenega načela.

Razmerje nemškega narodnega socializma do konzumnih zadrug.

Skoraj nobena številka „Trgovskega lista“ ni v zadnjem času zagledala belega dne, da ne bi priobčila večjega ali manjšega napada na konzumno združništvo. Priobčene so bile celo resolucije s trgovskih zborovanj, v katerih se je zahtevalo, naj se konzumne zadruge kratko malo prepovedo. Med drugim so se člankarji „Trgovskega lista“ sklicevali na postopanje nemških narodnih socialistov proti konzumnim zadrugam in ga slikali v taki luči, kakor da so do konzumnih zadrug skrajno sovražno razpoloženi. To baje neprijateljsko razpoloženje narodnega socializma v Nemčiji do konzum-

nega združništva so naši trgovski krogi navajali med drugimi vzroki, ki naj bi opravičevali njihovo gonjo proti samopomočnim organizacijam konzumentov pri nas.

Da bo znala naša javnost te trditve „Trgovskega lista“ prav ceniti in jih presojeti tako, kakor zaslužijo, priobčujemo nekaj sestavkov iz lista „Rundschau des Reichsbundes der deutschen Verbrauchsgenossenschaften.“ V 10. številki z dne 10. marca t. l. je objavljen zelo informativen članek „Potrošna zadruga kot instrument nemškega socializma“, iz katerega se vidi, da presojaajo narodni socialisti konzumne zadruge iz čisto

drugega vidika kakor hoče to predstaviti svojim bralcem in javnosti glasilo naših trgovskih krogov.

Organ nemških potrošnih zadrug povdarja, da je cilj narodnosocialističnega gospodarstva pokrivanje potreb. Gottfried Feder definira ta cilj takole: Pod izrazom pokrivanje potreb je razumeti zadovoljitev za življenje neobhodnih potreb celote vseh, ki so združeni v eni ljudski zajednici in sicer po dosegljivih cenah.

Gospodarstvo torej ni nikaka absolutna veličina, katera bi obstojala zavoljo same sebe, veličina, katere mehaničnim zakonom bi se morali podvreči.

Njegovo izhodišče je zajednica s svojimi potrebami, njegov cilj je zadostitev teh potrebščin in sicer v obliki, ki noče obogatiti posameznika, ampak hoče pospeševati blagor celote.

S tem je postavljeno odločno nasprotje proti taki gospodarski miselnosti, ki hoče samo v profitu iskati pobudo za gosodarenje, ki kako blago postavi na trg ali ga ne postavi zaradi gospodarske potrebnosti, ampak gleda produkcijo in cirkulacijo blaga samo za se z ozirom na čim najvišji dobiček, ki se sploh da doseči. Taka gospodarska miselnost se giblje samo v denarnih vrednotah in se na potrošnika nič ne ozira.

Zgraditev in oblikovanje gospodarstva se mora v novi nemški državi izvršiti iz potrebe skupne zajednice. Smisel gospodarstvenosti ni človek v svojem sebičnem stremjenju, ampak s čutom odgovornosti prepojeno ravnanje napram ljudski zajednici. Gospodarstvenost stoji v službi ljudstva. Le tako se more gospodarstvo imenovati ljudsko ali narodno gospodarstvo.

V gospodarskem življenju sta tvorna elementa produkcija in potrošnja (konzum). Ker se troši, se mora tudi proizvajati. Gospodarsko življenje, ki se giblje med tema

dvema tečajema, je treba izpopolniti z ozirom na narodno socialistično gospodarsko hotenje.

Prvotna oblika gospodarskega življenja je samooskrba, to se pravi, potrošnik si oskrbi za svoje življenje potrebne konzumne dobrine sam, on proizvaja sam, kar potrebuje. Tu imamo tako gospodarsko obliko, ki ima potrebo za podlago svojega ostvarjanja. Produkcijo določa primerno potrošnik sam. Ta gospodarska oblika je obvladovala vse prvo tisočletje nemške zgodovine.

Med ta oba tečaja, med proizvodnjo in potrošnjo, se vrine v teku razvoja vedno bolj kompliciranega gospodarstva trgovina. Tu se blago giblje od proizvodnje k potrošnji.

Stanovsko gospodarstvo srednjega veka je predpisovalo trgovini spočetka določene trdne oblike. Šele kapitalizem, ki se je razširjal čimdalje bolj, je dal trgovini popolno svobodo in je s tem istočasno odprl vrata nevarnim možnostim, ki so v njem ležale.

Za sedanji čas je postala trgovina področje, ki je za provedbo narodno socialnega gospodarstva brez dvoma zelo težavno, ker nastopijo pri nji jako lahko možnosti sebičnega izkoriščanja. S tem, da nastopa trgovec kot vmesni člen med proizvodnjo in potrošnjo, more določati cene na obe strani. Nevarnost pa nastane šele tedaj, če se to povečanje cen povzpne do višine, ki je sicer za trgovca dobičkanosna, toda je neznosna za ljudsko gospodarstvo. Če se to dejstvo takoj ne opazi v cvetočem ljudskem gospodarstvu, se pa tem bolj opazi v oslavljenem ljudskem gospodarstvu, ker zmanjšuje konzumno moč množic in ima za posledico, da se produkcija krči.

Ravno razvoj poslednjih desetletij je pokazal, da so področje trgovine v marsikakem oziru izrabljali ljudje brez zavesti odgovornosti. Ne da bi krila potrebe ljudskega gospodarstva, ampak da bi iz tega premi-

kanja produkcije h potrošnji vlekla za se čim najvišjo korist, se je trgovina vrnila med proizvajalca in potrošnika.

Sam predsednik državne zveze nemškega trgovstva se je na zborovanju nemške industrije in trgovine izrazil v tem oziru zelo nepovoljno. Izjavil je, da so morali v preteklih letih žal doživeti, da se je na področju trgovine smel za „trgovca“ imenovati tudi tak, ki je hotel zaslužiti denar na več ali manj pošten način samo na račun gospodarstva in na škodo dobrega glasu nemške trgovine.

Vojno gospodarstvo je ponovno pokazalo nevarne možnosti na področju trgovine in je dokazalo, da je neodgovorno stremljenje za dobičkom kar najbolj ogrožalo existenco naroda.

Že v prvih dneh ob izbruhu vojne so trgovski krogi pognali cene za najvažnejša ljudska živila na trikratno in štirikratno višino. Ravno vojna je pokazala, kako je v socialni državi potreben močan regulativ za trgovino. Država mora imeti moč, da tudi v dnevih nevarnosti prepreči izrastke v trgovini.

Za gospodarstvo, ki se vodi v smislu nemškega socializma, je nujno, da skrbi za porazdelitev najvažnejšega prehranjevalnega blaga, ki ustreza kritju potrebščin. To se pravi, ravno glede množinskega konzumnega blaga je potrebno jamstvo, da prihaja do potrošnikov brez velikega povečavanja cen. To pa tem bolj, ker se morajo dandanes v boju proti brezposelnosti doseči dodatne možnosti za delo le s tem, da se razširi konzumna moč, to se pravi, z znižanjem cen.

Ni nam na umu, da bi znikali, da ima trgovina svojo opravičenost v cirkulaciji blaga. Priznamo, da je trgovina postala potrebna za gospodarsko polje. Vendar se življenje gospodarstva ne da vkovati v izvestne norme. Ako gledamo na porazdeljevanje blaga

v tem smislu, se bomo morali vprašati, če je pravilna oblika enotnega porazdeljevanja in če ni morda ravno pri porazdeljevanju množinskega konzumnega blaga združno razpečavanje najbolj učinkovito in narodno gospodarsko najbolj zdravo, ko gre za razpečavanje med ljudmi z omejeno konzumno močjo.

Da bi državi ne bilo potrebno, da sama nastopi kot gospodarstvenik v smislu državnega socializma, potrebuje narodno socialistična država v gospodarstvu tako gospodarsko obliko, ki je v stanju, da more napram morebitnim izrastkom trgovine delovati kot regulativ in korektiv. Voditeljski princip mora imeti svojo veljavo tudi v gospodarstvu, pri čemer pa je bistven pogoj, da država kot voditelj gospodarstva sama ne sme izvrševati gospodarstva.

To možnost daje državi potrošna zadruga, namreč možnost, da država vodi gospodarstvo, ne da bi sama gospodarila. Potrošna zadruga že po svojem bistvu ne vsebuje takih možnosti za uveljavljanje egoizma kakor trgovina. Želja, povečavati cene, je pri potrošni zadrugi nesmiselna, kajti potrošnik, ki je soprosestnik zadruginih naprav, bi s tem oškodoval samega sebe.

Potrošna zadruga ne vzbuja šele potrebe, ampak že obstoječo potrebo samo krije. Morebitni prihranek ne gre v privatne žepe, ampak se steka zopet v zadrugine obrate in služi tako znova potrošniku. Kapital ima tu nalogo služiti, skupnost pa odreja in določa gospodarstvo. S povečavanjem kupne moči se ustvarja možnost za povečanje dela. V potrošnih zadrugah ima država sredstvo, da preprečuje tendence za zviševanjem cen in zadruga morejo to storiti, ker skrajšujejo pot od proizvodnje do konzuma in ker doseženi dobiček vedno znova kroži v potrošni zadrugi. Da se zatre vsako profitarstvo stremjenje in oderuštvo, se mora potrošna zadruga sma-

trati kot učinkovito vzgojno sredstvo za jamstvo narodno socialističnega gospodarska mišljenja. Potrošnja zadruga pa ni samo zmožna, biti učinkovit regulativ in korektiv za trgovino, ampak tvori, ako se pravilno uporablja, tudi v produkcijski sferi bojno sredstvo zoper sindikatske, trustne in monopolne tvorbe, ki nastprotujejo gospodarstvu, vojenemu v socialističnem duhu.

Te gospodarske tvorbe, ki so vsled svoje kapitalne moči zmožne voditi svojevoljno politiko glede cen, ne smejo nikoli priti do tako močnih pozicij, da bi se odtegnile vodstvu države. „Država bi se odpovedala sama sebi, ako bi dopuščala, da se v področju gospodarstva stvorijo nezavisni imetniki javne moči,“ pravi Rudolf Huber v svoji razpravi „Podoba nemškega socializma“.

Na Angleškem je bil l. 1906 ustanovljen trust za milo, seveda z namenom, zvišati cene. Toda ta načrt, ki so ga bili uvedli z ogromno reklamo, se je ponesrečil, ker je trust v štirih tednih izgubil toliko odjemalcev, da se je moral razdružiti. Ta neuspeh je bilo pripisovati predvsem angleški zadružni družbi za velenakup, ki se je postavila po robu in je mogla v lastni tovarni izdelati med bojno periodo toliko mila, da je z njim lahko oskrbela včlanjena konzumna društva. Danska konzumna društva so premagala cementni kartel in so zgradila lastno tovarno za cement. Enako je velenakupna družba v Hamburgu l. 1907 preprečila diktiranje cen zvezi tovarnarjev za predmete, ki nosijo znamko, ker je pravočasno skrbela za nadomestilo. Švedske konzumne zadruge so zlomile kartel za žarnice.

S takim delovanjem se delajo usluge tudi tistemu delu trgovine, ki si je nadel nalogo, da kvalitetno blago razpečava po znosnih cenah. Tako trgovino bi bilo treba ščititi pred onimi izdelovalci blaga z znamko, ki diktatorično določajo cene blagu in do-

puščajo podrobni trgovini le majhen drobec dobička.

Zaradi teh vidikov se bo moralo vsako avtoritativno vodstvo države posluževati potrošnih zadrug, ako hoče doseči, da se bo gospodarstvo zgradilo v duhu narodnega socializma.

Zadruga je bila prva oblika reakcije proti vsemoči kapitala, ki je v liberalnem sistemu imel prosto pot do čim največjega dobička. Zadruga je prva podredila interese kapitala interesom delavcev in potrošnikov. Tudi je prva zagotovila presežno človeško in družabno vrednost delavca in potrošnika napram svobodni kapitalistični incijativi.

Za potrošnje luksusnih predmetov je delavec pač brez pomena. Silen pa je njegov pomen, ki ga ima kot potrošnik najvažnejših živil. Konzumna moč delavstva je majhna, zato mora v narodno socialističnem duhu vojeno gospodarstvo gledati na to, da se ta omejena konzumna moč pravilno izrablja v gospodarskem in socialnem oziru.

Kar se pa mora naravnost zahtevati, pa je to, da država ščiti majhno kupno moč delavcev. Ščititi pa jih mora s tem, da jamči, da bodo dobili blago za preživljanje brez možnosti, da bi se mogle cene neopravičeno pognati kvišku. Varovati jih mora pa tudi pred tem, da bi jih trgovina izkoriščala s cenenim, toda po kvaliteti manj vrednim blagom.

V potrošnih zadrugah si je ustvaril nemški delavec gospodarske organizacije, ki ga oskrbujejo z dobrim blagom po pravični ceni.

Gospodarstvo v svoji raznoličnosti se ne da voditi po enem kopitu. Trgovina in potrošne zadruge bodo morale v bodoče delati druga poleg druge. Če hoče trgovina tako gospodarstvo, ki se bo vodilo v socialističnem duhu, bo morala iz gospodarskih vzrokov pripoznati potrošne zadruge. Vodilnim možem iz trgovskih krogov dajejo potrošne

zadruga jamstvo, da se bo v krogu trgovine zatrl vsak duh liberalnega profitarstva. Ne gre za to, da se vzdrži kako gospodarsko sredstvo, ampak gre za uresničenje nemškega socializma.

Iz teh izvajanj se vidi, kako napačno se je v naših trgovskih krogih slikal nastop

nemških narodnih socialcev napram konzumnim zadrugam. Katera stranka je doslej tako odločno priznala potrebo potrošnih zadrug, kakor se je to zgodilo na Nemškem? Katera stranka je doslej istočasno tako ostro obsodila ozkosrčno kramarsko ocenjevanje konzumnega združnega gibanja?

Združništvo ali revolucija?

Znani zadrugar Charles Gide, ki smo ga v našem listu že večkrat omenjali, piše v svojem delu „kooperatizem“:

Vzemimo kot resno, da bi že takoj jutri prišlo do socialne revolucije. Revolucija uspe, krvavi dan mine, ljudstvo je zmagalo na celi črti. Buržuazija kot razred je odstranjena, zasebna lastnina odpravljena, zemlja, zakladi zemlje, tovarne, stroji, trgovine, železnice, banke in bančni denar, vse je v rokah ljudstva. Ljudstvo se je vleglo v postelje buržujev in zlate sanje so ga zazibale v spanje. In potem? Te dobrine, tovarne, železnice, banke in trgovine je treba spraviti v tek. Gre za to, da se ta ogromni gospodarski aparat, produkcija, obtok in porazdelba, znova začne gibati, aparat, ki vsak dan vzdržuje gospodarsko življenje dežele in ki bi, če bi se ustavil le za en dan, imel za posledico smrt celega socialnega telesa, ravno tako kakor prestanek kroženja krvi povzroči takojšnji konec življenja. Ne recite, da bi se to godilo le polagoma, da boste pravi trenutek še opazili in se ga naučili. Ali se hočete teh mirovnih umetnosti naučiti na dan upora na barikadah? Ne! Zahteve socialnega življenja bi vam ne pustile niti en dan, niti eno minuto časa! Gospodarsko vodstvo bi morali prevzeti takoj ta trenutek in obenem prevzeti odgovornost, če naj družba ne pogine.

No, dobro, ali se čutite zmožnega od

enega dne na drugega premeniti razred, ki mu je doslej pripadalo gospodarsko vodstvo? Če pritrdite, si bom dovolil misliti, da je talent splošno skromnejši. Mogoče je, da veste o produkciji in fabrikaciji blaga ravno toliko kakor delodajalec, ker sami izdelujete tako blago. Pomislite pa, da je izdelovanje blaga danes samo podrejena panoga podjetja. Trgovska stran je veliko bolj pomembna in samo ona odločuje o uspehu ali polomu. In imate v resnici ono poslovno znanje, obvladujete ono upravo kapitala, kjer zadoštuje napaka malo novčičev v kalkulaciji, da se pokaže na koncu izguba več stotisočev?

Ne recite mi, da se boste vsemu dobro priučili, ker ste ravno tako inteligenten kakor buržuj. To vam verjamem, ker ne pripadam tistim, ki mislijo, da vodstvo podjetja predstavlja nadnaravne moči; toda še enkrat: kje in kako se boste naučili? S svojim delom kot plačan uslužbenec gotovo ne in ravno tako malo z brezplačnim ljudskošolskim poukom, ki ga priporočajo marsikateri programi, kakor da bi imela ta beseda čudežno moč. Dovolite mi kot profesorju, ki se je udeleževal mnogih izpitov, da sem nekoliko skeptičen glede tega, koliko se da praktičnega znanja naučiti na šolski klopi. Za delavstvo obstoji samo en način, da se vadi v rabi kapitala, v trgovski praksi, v obratu kolektivnih podjetij, namreč učiti se, da svoje posle na lasten račun samo oskrbuje, t. j. da se organizira v zadrugah. Te

konsumne, kreditne ali produktivne zadruga bodo ob svojem času dobavljale delavstvu potrebni rod.

Tisti torej, ki vam govorijo, da se da obstoječi gospodarski red na mah izpremeniti, se motijo ali pa se motite vi.

Pri tej priložnosti se spominjam pogo-
vora, ki sem ga nekega dne imel z nekim
socialističnim strankinim voditeljem. Govoril
je o potrebi revolucije, jaz sem mu pa de-
jal: „Vi verujete v evolucijo (in on je res
veroval vanjo), t. j. vi verjamete, da se more
družba izpremeniti samo pod vplivanjem
naravnih zakonov in te izpremembe se iz-
vršujejo zmirom počasi in neopaženo. Ko-
liko stoletij je bilo potrebno, da se je prišlo
od suženjstva do nesvobodnega podložništva
in od podložništva do plačnega dela! Kako
morete torej meniti, da se socialna evolucija
izvrši na en dan?“

Odgovoril je: „Evolucija in revolucija
nikakor nista nezdružljivi. Narava sama nam
daje za to vzglede. Poglejte si pišče v jajcu;
razvija se po naravnih zakonih, ki so me-
rodajni za razvoj vsakega živega bitja, toda
pride dan, ko mora z udarci kljuna razbiti
jajčno lupino, ki mu je bila ječa. To je nje-
gova revolucija. Tako mora tudi delavstvo,
da se končnoveljavno osvobodi in da pride
na solnčno svetlobo, s silo razbiti tisto de-
belo skorjo zakonov, predsodkov in večjih
pravic, ki jo je čas ustvaril okoli njega in
ki ga zaklepa v dejansko ječo. To bo naša
revolucija in ona popolnoma odgovarja na-
ravnim zakonom.“

Ta odgovor ni bil slab. Jaz sem mu
pa odvrnil: „Brez dvoma je pišče primo-
rano napraviti svojo malo revolucijo, kakor
jo imenujete, da zleze iz jajca, toda pišče
poskrbi, da razbije lupino še le tistega dne,
ko je že popolnoma razvito, ko ima že perje,
kljun in krempljce. Tudi ga vidite, kako
gre potem, ko je izlezlo, takoj iskat živeža

kakor oče in mati. Če bi lupino razbilo le
nekaj dni prezgodaj, bi moralo poginiti.
Vprašanje je pa ravno, če je delavstvo v
tem trenutku popolnoma izobraženo in pri-
pravljeno za novo življenje in nove življenj-
ske pogoje, po katerih hrepeni. Storilo bo
dobro, če svojo lupino predre še le, ko je
že dobilo tudi perje, kljun in kremplje in
to mu bo ravno prinesla zadruga s tem, da
mu da svoja produkcijska sredstva in ga
uči, kako naj se jih poslužuje. Ko je buržuj,
tako zvani tretji stan, napravil svojo revo-
lucijo l. 1789, je bil pripravljen prevzeti go-
spodarsko vodstvo, pa ga je dejansko izvr-
ševal že dolgo.

Ako si v tisti meri, ki jo dopušča naše
kratkovidno znanje, skušam predvideti bo-
dočnost in si predstavljati bodočo organi-
zacijo človeške družbe, se mi prikažejo
množice zadrug vseh vrst in vsakega obse-
ga, ene orjaško velike, druge majhne, ka-
terim so pridruženi vsi ljudje, izvzemši nekaj
divjakov; vidim zadruga, ki iztrebijo posre-
dovalno trgovino, ker zamenjujejo med seboj
svoje izdelke neposredno; zadruga, katere
ne tlačijo osebnosti, ker bo inicijativa (po-
buda) osebnosti ostala kot neka skrivna
vzmet, ki bo gonila vsako izmed njih, ka-
tere nasprotno ščitijo osebnost s svojo so-
lidarnostjo proti slučajnostim življenja; za-
druge, katere zmanjšujejo konkurenco in
borbo, ne da bi odpravile za napredek ne-
obhodno potrebne vneme in sicer s tem,
da odstranijo večino vzrokov za trenje, ki
hujska dandanes ljudi drugega proti drugemu.

Dejansko se ne vpoštevata dosti, da vsaka
oblika zadruga ni nič drugega kakor od-
prava neke vrste dvoboja.

Kaj je v resnici konsumna zadruga dru-
gega kakor odprava dvoboja med prodajal-
cem in kupcem?

Kaj je kreditna zadruga? Zatiranje dvo-
boja med posojevalcem in izposojevalcem.

Kaj je produktivna zadruga? Konec dvojboja med delodajalcem in delojemalcem.

To so moje sanje, o katerih želim, da bi postale tudi vaše sanje. Več nego enkrat so me zavračali, da v zadrugah prepogosto kažem poglede v daljino in so mi pravili, da bi dobro storil, mesto da vodim zadrugo k zvezdam, če bi jim kazal sredstva, kako bi mogle sklepati dobre kupčije in pred vsem, da ne bi razsipale denarja. Na teh kritikah je nekaj resničnega, tega si ne prikrivam. Kdor hoče priti naprej, mu gotovo ne zadostuje, če gleda tje v en dan, ker je sicer v nevarnosti, da si zlomi vrat. Na nekem združenem kongresu v Tours-u je častni predsednik končal svoja živahna izvajanja s tem, da je zadrugarjem, ki so poslušali njegovo modre besede, priporočil: „Ne glejte preveč navzgor; in če greste po lestvici, ne privzdignite ene noge prej, nego stoji druga trdno in varno.“ Rekel sem si, to so modri nasveti; in vendar sem se v sredi med po-

slušanjem spomnil povesti o mornarju, ki je prvokrat stopil na motvozno lestvico ob glavnem jadrniku. Ravnal se je natančno po nasvetu, ki je bil tu pravkar omenjen. Oziral se je na svoje noge in jih ni vzdignil od klina, dokler si ni ogledal prihodnjega, na katerega je mislil stopiti — tedaj pa ga je zgrabila omotica in padec se je zdel neizbežen. Že je bil na tem, da bi vse izpustil, ko je kapetan prijel trobilo in mu zaklical: „Glej kvišku, potem ne boš padel!“

In zato pravim tudi jaz vselej, kadar imam čast govoriti zadrugarjem: „Glejte kvišku, potem ne boste padli!“ Brez dvoma je hudodelstvo, če se hoče ljudstvo zazibati v varljive nade, pač pa je dolžnost, kazati smer vsem onim, ki se morajo boriti s težavami in grapami na svojem potu in ki bi imeli občutek, da trošijo svoje moči in svoj pogum za aboten vzpon, ako bi od časa do časa ne videli vrha skozi oblake, ki ga obdajajo.

Zvezine objave.

Prijave za odmero družbenega davka.

Mnoge zadruge so prejele od svojih davčnih uprav obvestilo, da je zaradi premembe zakona o neposrednih davkih z dne 18. februarja 1934 treba odslej pošiljati prijave za odmero družbenega davka pristojnim davčnim upravam in ne več finančni direkciji. Marsikatera zadruga si ne zna tolmačiti, kaj naj to obvestilo pomeni.

V našem listu smo bili v letošnji 3. številki v razpravi „Družbeni davek“ na str. 42 opozorili, da ne bodo družbenega davka več odmerjala davčna oblastva druge stopnje (finančne direkcije), ampak da je ta pristojnost prešla na prvostopna davčna oblastva, t. j. na davčne uprave. Ker je odslej za odmero družbenega davka pristojna davčna uprava,

zato se morajo tudi nji predlagati vsi pripomočki za odmero davka.

V tem smislu je treba popraviti tudi naše navodilo, ki smo ga dali v 1. letošnji številki na str. 13 glede predlaganja računskih zaključkov in zapisnikov občnih zborov. Te spise je odslej pošiljati davčnim upravam in ne več finančni direkciji.

Prošnje kreditnih zadrug za zaščito.

Navodilo, ki smo ga v 2. letošnji številki našega lista priobčili glede sestavljanja prošenj za zaščito, je treba nekoliko popraviti. Mi smo bili to navodilo sestavili po podatkih, ki nam jih je bila poslala Glavna zadrugna zveza, še predno je bil izdan dotični pravilnik. Ko je bil izdan pravilnik, se je videlo, da je nekoliko drugačno stiliziran nego naše navodilo. Pri 4. točki našega navodila smo pisali. „Pri vsaki posamezni ter-

javiti je treba dalje navesti, s čim je terjatev zavarovana in v kakem obsegu jo je smatrati za dvomljivo. Te zahteve v pravilniku ni in zato tudi ni treba, da bi izpisek iz računa dolžnikov obsegal te podatke.

Pri tej priliki naj še pripomnimo, da morajo prošnjo podpisati vsi člani načelstva in nadzorstva.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18%, Din 134.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 in po 100 kg à Din 98.—; kalijeva sol po 100 kg Din 168.—, kostni superfosfat Din 118.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 200.—; apneni dušik v papirnatih vrečah Din 185.—; kostna moka Din 95.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 144; klajno apno Din 275; lanene tropine Din 1.90; modra galica Din 6.—; žveplo Din 3.—. Pri vagonem odjemu se cene za gnojila in cement znatno znižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; reporeznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—. — Nitrofoskal, apneni dušik pri najmanjšem odjemu 5000 kg franko vsaka postaja. Modra galica iz tovarne „Zorka“ po konkurenčnih cenah.

Manufakturo vseh vrst po ugodnih cenah tudi proti plačilu s hranilnimi knjižicami članic „Zadružne zveze“ nudi Oblasnica za Slovenijo v hiši Gospodarske zveze.

Redni letni občni zbor Gradbene zadruge „Dom in vrt“ v Trbovljah, r. z. z o. z., se vrši dne 24. aprila 1934 ob 5 uri popoldne v mali dvorani Društvenega doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika lanskega občnega zbora. 2. poročilo načelstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4. poročilo nadzorstva. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Kmečko delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z n. z., se vrši v nedeljo 29. aprila 1934 ob pol 4. uri pop. v posojilniških prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1933. 4. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Turnišču, r. z. z n. z., se bo vršil dne 22. aprila 1934 ob 11. uri dop. v hranilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za leto 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Višnji gori, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 13. maja 1934 ob 15. uri v zadružni pisarni. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge za sodni okraj Višnjagora, r. z. z o. z., se vrši v nedeljo 29. aprila 1934 ob 8. uri dop. v dvorani pri fari Višnjagora. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. sprememba pravil. 6. poročilo o izvršeni reviziji. 7. slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge v Vnanjih goricah, r. z. z o. z., se vrši dne 22. aprila 1934 ob 10. uri dopoldan pri g. lg. Novaku. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. pregled in odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Živinorejske selecijske zadruge v Vodicah, r. z. z o. z., se bo vršil dne 22. aprila 1934 ob 7. uri v mali dvorani Doma. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in rodovne komisije. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva Zg. Brnik, r. z. z o. z., se vrši dne 29. aprila 1934 ob 16. uri v prostorih g. Ahčina. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. sklepanje o graditvi doma. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

**Redni občni zbor Hranilnega in podpor-
nega društva zadružnih nastavljenec v Ljub-
ljani, r. z. z. o. z.,** se bo vršil v nedeljo dne 29. aprila
1934 ob 10. uri v Posvetovalnici Zadrugne zveze v
Ljubljani, Tyrševa cesta 38./II. Dnevni red: 1. poročilo
načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka
za l. 1933. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

**Občni zbor Delavskega stavbenega dru-
štva v Ljubljani, r. z. z. o. z.,** se bo vršil dne 7. maja
1934 ob 19. uri v pisarni I. delavskega konzumnega
društva v Ljubljani. Dnevni red: 1. poročilo načelstva,
2. poročilo nadzorstva. 3. branje revizijskega poročila
Zadrugne zveze. 4. odobritev računkega zaključka za
leto 1933. 5. volitev načelstva, nadzorstva in razso-
dišča. 6. slučajnosti.

**Redni občni zbor Stavbene zadruge Šent-
jakobski dom v Ljubljani, r. z. z. o. z.,** se bo vršil
dne 23. aprila 1934 ob 8. uri zvečer v svojem poslov-
nem prostoru v župnišču Sv. Jakoba. Dnevni red:
1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo
načelstva. 3. odobritev računkega zaključka za l. 1933.
4. slučajnosti.

**Občni zbor Lastnega doma v Ljubljani,
r. z. z. o. z.,** se bo vršil 26. aprila 1934 v pisarni Ljud-
ske knjižnice, Miklošičeva cesta šte. 7. Dnevni red:
1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun-
skega zaklj. za l. 1932 in 1933. 3. čitanje revizijskega
poročila. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva.
6. slučajnosti.

**Občni zbor Kmetijskega konzumnega dru-
štva v Lučah, r. z. z. o. z.,** se bo vršil 29. aprila 1934
ob 1. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red:
1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo
načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka
za l. 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev
načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

**Izredni občni zbor Hranilnice in posojil-
nice v Lukovici, r. z. z. n. z.,** se bo vršil 10. maja
1934 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru na Brdu.
Dnevni red: 1. volitev načelstva in nadzorstva. 2. pre-
memba pravil. 3. slučajnosti.

**Redni občni zbor Hranilnice in posojil-
nice v Majšpergu, r. z. z. n. z.,** se bo vršil 29. aprila
1934 ob 8. uri zjutraj v uradnem prostoru. Dnevni
red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo
načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka
za l. 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev
načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Planini pri Rakeku, r. z. z. n. z.,** se bo vršil dne
29. aprila 1934 ob 4. uri popoldne v uradnem prostoru.
Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. o-
dobritev rač. zaključka za l. 1933. 3. čitanje revizijskega
poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučaj-
nosti.

**Redni občni zbor Elektro strojne zadruge
v Podblici, r. z. z. o. z.,** se bo vršil dne 22. aprila
1934 na Jamniku št. 14. Dnevni red: 1. čitanje za-
pisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva
in nadzorstva. 3. potrjenje računkega zaključka za
leto 1933. 4. dopolnilna volitev nadzorstva. 5. ureditev
računskih dolžnikov. 6. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Ponikvi, r. z. z. n. z.,** se bo vršil 29. aprila 1934 ob
15. uri v pisarni. Dnevni red: 1. poročilo načelstva

in nadzorstva. 2. potrditev računkega zaključka za
leto 1933. 3. slučajnosti.

**Redni občni zbor Posojilnice in hranil-
nice v Poljanah nad Škofjo Loko, r. z. z. n. z.,**
se bo vršil dne 29. aprila 1934 ob 8. uri dopoldan v
posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načel-
stva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje revizijskega
poročila. 4. čitanje in odobritev zadnjega zapisnika
občnega zbora. 5. odobritev računkega zaključka za
leto 1933. 6. volitev načelstva. 7. volitev nadzorstva.
8. raznoterosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice na
Raki, r. z. z. n. z.,** se bo vršil dne 6. maja 1934 ob
3. uri popoldne v poslovnih prostorih posojilnice. Dnevni
red: 1. čitanje in odobritev poročila zadnjega občnega
zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev
računkega zaključka za l. 1933. 4. slučajnosti.

**Občni zbor Nabavne in prodajne zadruge
v Rečici pri Laškem, r. z. z. o. z.,** se bo vršil v ne-
deljo 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne pri Brečko
Ivanu v Rečici. Dnevni red: 1. poročilo načelstva.
2. volitev nadzorstva. 3. slučajnosti.

**Redni občni zbor Kmetijskega društva v
Rovtjah, r. z. z. o. z.,** se bo vršil dne 13. maja 1934
ob pol 3. uri popoldne v zadružnih prostorih. Dnevni
red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev
rač. zaključka za l. 1933. 3. volitev načelstva in nad-
zorstva. 4. slučajnosti.

**Redni občni zbor Hranilnice in posojil-
nice v Rudniku, r. z. z. n. z.,** se bo vršil 13. maja
1934 ob pol 4. uri popoldne v župnišču. Dnevni red:
1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega
zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje
rač. zaključka za l. 1933. 4. slučajnosti.

**Redni letni občni zbor Hranilnice in po-
sojilnice v Sevnici, r. z. z. n. z.,** se bo vršil dne
26. aprila 1934 ob 10. uri dopoldan v posojilničnih
prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobritev zapisnika
o zadnjem rednem občnem zboru. 2. poročilo načel-
stva. 3. odobritev računkega zaključka za leto 1933.
4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. čitanje revizijskega
poročila. 6. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Slivnici pri Celju, r. z. z. n. z.,** se bo vršil v nedeljo
dne 29. aprila 1934 ob 8. uri v uradnih prostorih. Dnevni
red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun-
skega zaključka za leto 1933. 4. volitev načelstva in
nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila. 6. slučaj-
nosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Sodražici, r. z. z. n. z.,** se bo vršil v nedeljo 29. aprila
1934 ob pol 3. uri popoldne v dvorani Kmetijskega
društva. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega
občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva.
3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računkega
zaključka za l. 1933. 5. dopolnilna volitev načelstva.
6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

**Redni občni zbor Živinorejske selekcijske
zadruge v Sodražici, r. z. z. o. z.,** se bo vršil dne
13. maja 1934 ob pol 3. uri popoldne v gornjih prostorih
Kmetijskega društva v Sodražici. Dnevni red: 1. pre-
čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. prečitanje
revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzor-
stva. 4. poročilo tajništva in blaginještva. 5. odobritev
rač. zaključka za l. 1933. 6. dopolnilna volitev načel-
stva. 7. volitev nadzorstva. 8. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sodražici, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo, dne 6. maja 1934 ob pol 3. uri popoldne v društveni dvorani. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Pašniške in bikorejske zadruge v Solčavi, r. z. z. o. z., se vrši 29. aprila 1934, ob 10. uri popoldne v prostorih Kmetijske zadruge v Solčavi. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva in namestnikov. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Središču, r. z. z. n. z., se bo vršil 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svečini, r. z. z. n. z., se vrši 29. aprila 1934 popoldne ob 3. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z. n. z., se vrši dne 27. maja 1934 po rani maši v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruge pri Sv. Lovrencu na Drav. polju, r. z. z. o. z., se vrši dne 27. maja 1934 ob 8. uri popoldne v prostorih posojilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Izredni občni zbor Vodovodne zadruge „Vodovod“ v Sv. Petru pod Sv. gorami, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo 8. aprila 1934 ob 15. uri v tukajšnji občinski pisarni. Dnevni red: 1. odobritev nove sestavljene bilance v smislu navodil Zadrugne zveze v Ljubljani. 2. sprememba zadrugnih pravil. 3. sprememba vodovodnih pristojbin. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Posojilnice v Sv. Petru pod Sv. gorami, r. z. z. n. z., se bo vršil 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne v posojilniških prostorih v Sv. Petru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in rač. pregledovalcev. 2. potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev rač. pregledovalcev. 5. poročilo o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Petru nižje Maribora, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 27. maja 1934 ob 3. uri popoldne v zadrugnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1933. 4. revizijsko poročilo. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni letni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Sv. Tomažu pri Ormožu, r. z. z. n. z., se vrši dne 29. aprila 1934 ob 3. uri pop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo a) načelstva, b) nad-

zorstva. 4. potrjenje in odobrenje računskega zaključka za leto 1933. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sv. Vidu pri Grobelnem, r. z. z. n. z., se vrši dne 22. aprila 1934 ob 15. uri v župnijski pisarni Sv. Vid. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4. poročilo o izvršeni reviziji. 5. slučajnosti.

34. redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Juriju pri Kranju, r. z. z. n. z., se vrši dne 29. aprila 1934 ob 3. uri popoldne v uradni sobi zadruge. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za l. 1933. 4. Prememba pravil v § 25. 5. a) nadomestna volitev 3 odbornikov, b) volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Št. Juriju pod Kumom, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 21. maja 1934 ob 7. uri zj. v uradnem prostoru hranilnice. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. potrjenje rač. zaključka za leto 1933. 3. poročilo o izvršeni reviziji. 4. volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Šenčurju, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. maja 1934 ob 1. uri popoldne v stanovanju načelnika Umnika. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo a) načelstva, b) nadzorstva. 3. odobrenje računskega zaključka za leto 1933. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Škalah, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 6. maja 1934 ob 8. uri popoldne v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1933. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Mihaelu poleg Šoštanja, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 10. maja 1934 ob pol 8. uri popoldan v posojilniških prostorih Slomškovega doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Št. Vidu nad Cerknico, r. z. z. o. z., se vrši v nedeljo dne 22. aprila 1934 ob 11. uri popoldne v sedežu v Rudolfovem. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Trati, r. z. z. n. z. se vrši dne 29. aprila 1934 ob 4. uri pop. v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1933. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva. 5. čitanje revizijskega poročila o izvršeni reviziji. 6. slučajnosti.

24. letni občni zbor Stavbinske zadruge „Lastni dom“ v Trbovljah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 10. maja 1934 ob 4. uri popoldne v prostorih Društvenega doma. Dnevni red: 1. otvoritev in čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka za leto 1933. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.